

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **Z. p., a.s.**, zastoupeného advokátem Mgr. Kamilem Stypou se sídlem Vyskočilova 1481/4, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje** se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2006 č. j. 30 Ca 39/2006 - 10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal včas kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2006 č. j. 30 Ca 39/2006 - 10, jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2006 č.j. RR/753/06, a rozhodnuto o nákladech řízení a o vrácení soudního poplatku.

Z odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu vyplývá, že žalobce se žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo bez náhrady zrušeno rozhodnutí Obecního úřadu Všeřuby ze dne 27. 5. 2005 č.j. Stav. 319/2005 o zřízení věcného břemene k pozemku V. S. podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Věcné břemeno bylo prvostupňovým rozhodnutím zřízeno k návrhu žalobce podle ust. § 114 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a spočívalo v právu vstupovat a vjíždět na pozemky vlastníka v souvislosti se zřízením, rekonstrukcemi, opravami a provozováním liniového plynárenského zařízení – vysokotlakého

plynovodu a právu umístit a provozovat plynárenské zařízení za jednorázovou náhradu v penězích.

Žalovaný ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem nepřislušným správním orgánem, neboť jde o rozhodnutí v majetkovém, vlastnickém vztahu upraveném občanským zákoníkem. Jde o soukromoprávní věc, kde není dána příslušnost správních orgánů, takže návrh na zřízení věcného břemene měl být prvostupňovým správním orgánem zamítnut. Žalovaný se opřel o názor, že stavební úřad může rozhodnout o zřízení věcného břemene před položením vedení. Podmínkou uložení vedení je smlouva s vlastníkem pozemku nebo rozhodnutí stavebního úřadu. Je-li však již vedení položeno, nemůže stavební úřad provést vyvlastnění dodatečně, ale spor vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby je třeba řešit soudně na podkladě ust. § 135c odst. 3 o. z.

Žalovaný vycházel ze zjištění, že stavební povolení na předmětnou stavbu nabylo právní moci dne 26. 3. 2003. Vlastník nemovitosti se sice proti němu odvolal, ale později vzal toto odvolání zpět, protože s povolovanou stavbou vyslovil dodatečně souhlas za podmínek, za nichž se dohodl se žalobcem. Jednou z podmínek bylo, že po dokončení stavby bude mezi investorem a vlastníkem pozemku uzavřena smlouva o zřízení věcného břemene za jednorázovou úhradu v konkrétní výši, bude uhrazena škoda a vlastník pozemku „zruší“ odvolání proti stavebnímu povolení. Vzhledem k tomu, jak otázku zřízení věcného břemene upravuje energetický zákon, nelze souhlas vlastníka vyjádřený jeho podpisem považovat za naplnění podmínky zřízení věcného břemene k pozemku. Na druhé straně však lze souhlas považovat za právní úkon, jehož obsahem je určení práv a povinností, které budou obsahem právního vztahu tímto právním úkonem založeného či změněného. V kompetenci správního orgánu však není posuzovat platnost tohoto právního úkonu a jeho účinky. Je tedy soukromoprávní otázkou, zda se jedná o stavbu na cizím pozemku bez právního titulu či nikoliv. Žalobce se návrhem na zahájení vyvlastňovacího řízení sice domáhá poskytnutí ochrany veřejnému zájmu, ale předpokladem pro to je, že s vlastníkem nemovitosti nebylo dosaženo dohody o a zřízení věcného břemene rozhodoval stavební úřad před provedením pokládky plynárenského zařízení. Podle názoru žalovaného měl tedy stavební úřad návrh na omezení vlastnického práva zřízením věcného břemene k pozemkům zamítnout a žalobce měl být odkázán na soud.

Žalobce v žalobě považoval tvrzení žalovaného o tom, že stavební úřad může zřídit věcné břemeno jedině před položením vedení, oprávněné jen za situace, kdy by žalobce požadoval zřízení věcného břemene za trvání stavebního řízení. V dané věci však žalobce navrhoval zřízení věcného břemene podle ust. § 59 odst. 2 energetického zákona. Žalobce má za to, že závěr žalovaného, že nelze vydat rozhodnutí o zřízení věcného břemene k existující stavbě, nemá oporu v zákoně. Žalobce považuje ust. § 59 odst. 2 energetického zákona za lex specialis ve vztahu k ust. § 108 a násl. stavebního zákona. Poukázal rovněž na to, že ke zřízení plynového vedení bylo vydáno stavební povolení a poté byla stavba zkolaudována; proto nemůže jít o neoprávněnou stavbu na cizím pozemku ve smyslu ust. § 135c odst. 3 o. z.

Krajský soud dospěl k závěru, že v projednávané věci se jedná o návrh na přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci s tím, že rozhodnutí stavebního úřadu podle ust. § 114 stavebního zákona je rozhodnutím orgánu moci výkonné o právní věci vyplývající z občanskoprávních vztahů, neboť jde o rozhodnutí o majetkovém (vlastnickém) právu v otázce upravené občanským zákoníkem, tedy v soukromoprávní věci projednávané ve správním řízení.

Krajský soud odkázal na ust. § 68 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož je žaloba nepřipustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Krajský soud

podle ust. § 46 odst. 2 s. ř. s. proto žalobu odmítl a v odůvodnění poukázal též na judikaturu Nejvyššího správního soudu z roku 2003.

V kasační stížnosti poukázal žalobce na to, že právní názor Nejvyššího správního soudu, na který v rozsudku odkázal krajský soud, byl překonán vývojem judikatury. Žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. 448, publikované ve Sbírce rozhodnutí NSS č. 2/2005, podle něhož je nezbytné rozlišovat, zda správní orgán rozhoduje ve sporu o vlastnické právo, nebo zda rozhoduje o zřízení věcného břemene či o vyvlastnění. Rozhodnutí správního orgánu o zřízení věcného břemene nebo o vyvlastnění není rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci, vydaným v mezích zákonné pravomoci správního orgánu ve smyslu ust. § 68 písm. b) s. ř. s., jeho přezkum tak náleží do pravomoci správních soudů a nikoli soudů obecných. Rozhodnutím ve věci soukromého práva je však rozhodnutí o určení způsobu a výše náhrady.

Žalobce dále poukázal na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“), ze dne 5. 5. 2006 č. j. Konf 81/2004 - 12, uveřejněné pod č. 448/2005 Sb. NSS. V tomto rozhodnutí zvláštní senát dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu o zřízení věcného břemene nebo o vyvlastnění není rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci ve smyslu § 46 odst. 2 [§ 68 písm. b)] s. ř. s. O žalobě proti takému rozhodnutí je proto příslušný rozhodovat soud ve správním soudnictví.

Žalobce navrhl, aby napadené usnesení krajského soudu bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), posoudil kasační stížnost takto:

Rozhodnutí provostupňového správního orgánu, které zrušil žalovaný, bylo vydáno na základě ust. § 58 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., které zní: *Provozovatel přepravní soustavy je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 1 písm. d), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; v případě, že vlastník není znám nebo určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním, vydá příslušný vyvlastňovací úřad na návrh provozovatele přepravní soustavy rozhodnutí o zřízení věcného břemene.*

Námítky žalobce v kasační stížnosti směřující proti tomu, že krajský soud odmítl žalobu v této věci proto, že podle jeho názoru se jednalo o věc soukromoprávní, byly oprávněné a je třeba odkázat na rozhodnutí jak Nejvyššího správního soudu, tak na rozhodnutí zvláštního senátu uveřejněné pod č. 448/2005 Sb. NSS. Rozhodovací praxe stála na stanovisku, že rozhodovat o zřízení věcného břemene přísluší soudu ve správním soudnictví.

Dne 1. 1. 2007 však nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). Tento zákon upravuje podmínky odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a přechod vlastnického práva nebo nabytí práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem, poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě, jakož i zrušení odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému

břemenu nebo ke stavbě a navrácení těchto práv jejich dosavadnímu nositeli [§ 1 odst. 1 písm. a) až c) tohoto zákona].

Část sedmá tohoto zákona upravuje projednání vyvlastnění v řízení před soudem v § 28 odst. 1 tak, že k řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednána v občanském soudním řízení (s poznámkou, že jde o § 244 až 250l o. s. ř.), je v prvním stupni příslušný krajský soud. Tato úprava tedy výslovně svěřuje projednání vyvlastnění řízení před soudem v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu, upravující řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, v § 244 až 250l.

V části osmé tohoto zákona obsahující společná, přechodná a závěrečná ustanovení, § 30 uvádí, že nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se v občanském soudním řízení ve věcech vyvlastnění podle občanského soudního řádu. Jinou úpravu v tomto ohledu zákon neobsahuje.

Na základě příslušných ustanovení zákona č. 184/2006 Sb. rozhodl zvláštní senát usnesením ze dne 8. 6. 2007 č. j. Konf 4/2007 - 6 takto:

Počínaje účinností zákona o vyvlastnění (zákon č. 184/2006 Sb.), tj. ode dne 1. ledna 2007, zanikla příslušnost správních soudů k přezkumu zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění ve správním soudnictví. K řízení jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení, a to soudy krajské, které přitom procesně postupují podle části páté občanského soudního řádu (§ 244 a násl. o. s. ř.). To, že vyvlastňovací správní akt byl vydán před rozhodným datem, na tom nic nemění, protože zákon o vyvlastnění tuto otázku v přechodných ustanoveních nijak odchylně neřeší; proto se od rozhodného data užije v plném rozsahu nová právní úprava.

Kasační stížnost žalobce je důvodná, neboť odmítnutí žaloby krajským soudem přede dnem 1. 1. 2007 nebylo v souladu se zákonem. Usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby by tedy mělo být zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud však zvážil, jaký procesní postup by u krajského soudu následoval. Krajský soud by totiž musel žalobu opět odmítnout, tentokrát z důvodů, které se vztahují k zákonu č. 184/2006 Sb. a musel by vyjít z rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 8. 6. 2007 č. j. Konf 4/2007 - 6.

Z hlediska hospodárnosti řízení by bylo zrušení napadeného usnesení jen proto, aby krajský soud rozhodl stejně (tedy opět o odmítnutí žaloby) postupem zcela formálním, který by pouze prodloužil řízení bez jakéhokoli reálného výsledku pro účastníky řízení (tedy bez přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného ve správním soudnictví, jehož se domáhá žalobce).

Nejvyšší správní soud proto dal přednost tomu, že kasační stížnost zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

